

GRUNDLAG FOR DEN BEREGNEDE NOTERING FOR ØKOLOGISKE SMÅGRISE – OKTOBER 2016

NOTAT NR. 1621

Grundlaget beskriver forudsætningerne for den økologiske smågrisenotering fra uge 41, 2016.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: MICHAEL GROES CHRISTIANSEN

UDGIVET: 5. OKTOBER 2016

Dyregruppe: Søer, smågrise slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi, Driftsøkonomi

Sammendrag

Den beregnede notering for økologiske smågrise beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproducenten. Indtægterne kommer ved salg af slagtesvin og søer, baseret på Friland A/S' noteringer. Omkostningerne består af styk-, kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. Ud fra de samlede indtægter og udgifter kommer der et resultat på bundlinjen, som fordeles mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Det er renter og afskrivninger ved at producere henholdsvis en smågris og et slagtesvin, der anvendes til at fordele under- og overskud mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Baggrunden for dette princip er, at smågrise- og slagtesvineproducenten skal have samme afkast af den investerede kapital i produktionsapparatet.

Den beregnede notering for økologiske smågrise beregnes ud fra Danish Crowns almindelige notering for slagtesvin plus Friland A/S' tillæg for økologiske grise. Noteringen fastsættes altid på baggrund af den seneste offentliggjorte slagtesvinenotering tillagt de forskellige økologiske tillæg. Hvis slagtesvinenoteringen suspenderes, offentliggøres Den beregnede Notering således uændret ugentligt, indtil en ny slagtesvinenotering foreligger.

Kontrakter, der indgås mellem køber og sælger, bør omfatte, hvilken eller hvilke noteringer, samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller fradrag til basisnoteringen, smågriseprisen skal beregnes ud fra. Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise som fx halvørner, grise med brok, samt grise der i størrelse afviger fra det aftalte. Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af tab som følge af *Salmonella* i slagtesvine- og/eller sobesætningen. Eventuel vaccination af vækststyr bør aftales mellem køber og sælger.

Baggrund

Beregning af smågrisenoteringerne foretages hver uge. Noteringen offentliggøres sammen med noteringen for økologiske slagtesvin.

Idéen bag den beregnede notering for økologiske smågrise er at fordele resultatet pr. produceret svin mellem smågrise- og slagtesvineproducenten, så begge får en andel af resultatet, som svarer til investeringen. Fordelingen af de samlede omkostninger ved at producere et svin afhænger naturligvis af de forudsætninger, der anvendes. Der tages udgangspunkt i produktionssystemer til søer på friland og 800 stipladser til slagtesvin i et staldsystem med adgang til udeareal.

Mindst én gang om året tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling i effektivitet. Ændringer i noteringen, foderpriser og produktionsafgifter mv. indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Materiale og metode

Noteringer

Nedenstående noteringer og slagtevægte indgår i den beregnede notering for økologiske smågrise:

- Vejet slagtesvinenotering fra Slagteriselskabet Danish Crown + økologi- og kvalitetstillæg fra Friland A/S inkl. efterbetaling og markedstillæg
- Slagtesøer og gylte, notering III, inkl. økologitillæg og efterbetaling
- Slagtepolte, højeste vægtgruppe for slagtesvin inkl. økologitillæg og efterbetaling for slagtesvin
- Slagteørner og halvørner afregnes til konventionel notering
- Avlsørner. Prisen for en D-orne inkl. transport
- LY-sopolte/konventionel/MS/SPF inkl. transport.

Tabel 1. Slagtevægt og godkendelsesprocent, økologiske grise

Slagtevægt	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	Gældende
Slagtesvin, kg	83,8	83,8	83,5	84,1	85,4
Søer og gylte, kg*	190	190	190	190	172
Orner, kg	240	213	222	222	204
Godkendte slagtesvin, %	74,8	66,9	67,3	73,1	70,4

*Eksklusiv små polte

Da orner og halvorne afregnes til traditionel notering, leveres de til smågrisekøber uden beregning.

Godkendte slagtesvin er den andel af slagtesvinene, som afregnes med kvalitetstillæg.

Godkendelsesprocenten er baseret på, at der maksimalt er 3 %, der ikke godkendes på grund af farvede pletter. Tabet for grise, der ikke er godkendt på grund af farvede pletter, kan beregnes som følgende:

$84 \text{ kg slagtevægt} \times \text{fradrag ved ikke-godkendelse} \times \text{den gennemsnitlige godkendelsesprocent.}$

For eksempel: $83,8 \text{ kg} \times \text{kr. } 2,00 \times 0,748 = 125 \text{ kr. pr. gris med farvede hårsække.}$

Indregnet efterbetaling og resttillæg pr. kg fremgår af tabel 2 og er fremadrettet baseret fra sidst kendte tillæg. Resttillæg opnås af alle økologiske grise mellem 60 og 104,9 kg slagtevægt bortset fra orner eller halvorne i dette vægtinterval. 99 % af de økologiske grise fik resttillæg i 2014/2015.

Tabel 2. Oversigt over efterbetaling og resttillæg som indregnes pr. kg slagtekrop over tid. Sidst kendte efterbetaling indgår i afregningsprisen

Regnskabsår	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Efterbetaling, kr.	0,90	0,90	1,05
Nutidsværdi af efterbetaling, kr.	0,85	0,88	1,03
Resttillæg, kr.	0,00	1,25	0,75
Resttillæg korrigeret, kr.	0	1,23	0,74

Sundhedstillæg og vaccinationer

Økologiske grise kan godt have SPF-status. Vejledende merpris for høj sundhedsstatus ved fravæning og ved 30 kg er:

- 5 kr. for en SPF+myc-smågris
- 9 kr. for SPF-smågris.

I dette grundlag er der indregnet følgende gennemsnitlige vaccinationsudgifter til vækststyr [1]:

- 6 kr./pattegris
- 0 kr./smågris
- 8 kr./slagtesvin.

Nogle slagtesvineproducenter ønsker et større vaccinationsprogram. Flere sobesætninger har vaccinationsudgifter på op til 28 kr./fravænnet gris via vaccination mod *Lawsonia*, ødemsyge, Myc og Ap samt PCV2. Vaccinationsprogrammet bør aftales mellem smågrise- og slagtesvineproducent, samt hvem der gør hvad og dermed har en eventuel vaccineudgift.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen med samme periode for søer og slagtesvin. Der omregnes til standardiserede værdier for tilvækst og FEsv i smågrise- og slagtesvineholdet.

Tablet 3. Produktionsresultater/forudsætninger, økologiske grise

År for grundlag notering	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015-2016	2016-2017
1. lægs, %	22	22	22	25,5	24	25
Døde søer, %	5	5	7	7	7	7
Laktationsperiode/kuld				51,5	52	52,5
Spildfoderdage/kuld				19,5	24,1	20,1
Kuld/årsso				1,95	1,90	1,93
Fravænnede grise/kuld				11,0	11,4	11,5
Fravænnede grise/årsso, stk.	20,7	21,6	21,3	21,5	21,7	22,2
Sofoder pr. årsso + grovfoder, FEsv/årsso	2.000	2.020	2.020	1.820+200	1.820+200	1.820+200
Fravænningsvægt, kg	14	14	14	14	14	14
Smågrise: fravæning-30 kg	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015-2016	2016-2017
Daglig tilvækst, 14-30 kg, g				505	535	545
Smågrisefoder, 14-30 kg, FEsv pr. kg tilvækst	2,20	2,20	2,20	2,30	2,33	2,32
Grovfoder i FEsv/smågris				0,96	0,92	0,89
Døde grise, %	4,0	4,0	4,0	3,0	4,0	3,8
Slagtesvin: 30 kg- slagtning	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016-2017
Vægt ved indsættelse, kg	30	30	30	30	30	30
FEs pr. kg tilvækst	3,24	3,20	3,16	3,07	3,15	3,12
Daglig tilvækst, gram/dag	800	800	800	790	840	850
Grovfoder i FEsv/slagtesvin				6,08	5,73	5,78
Kødprocent, %	59,4	59,4	58,9	58,6	59,4	59,0
Døde/kasserede, %	5,0	5,3	6,0	5,5	4,5	4,2

Der regnes med 100 gram grovfoder pr. dag til smågris og 200 gram pr. dag til slagtesvin. Grovfoder sættes til 0,3 FEN/kg. Grovfoder sættes 35 øre lavere pr. 1 FEsv end en økologisk slagtesvineblanding.

Arbejdsforbrug

Ved beregning af arbejdsforbruget er der taget udgangspunkt i produktionssystemer med søer på friland og slagtesvin på stald med adgang til udendørs løbegård. I arbejdsforbruget indgår tilsyn, behandling og registrering samt driftsledelse og vedligeholdelse. Det fastsatte arbejdsforbrug fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Arbejdstidsforbrug i økologisk svineproduktion

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Timer/årsso indtil fravæning	14	13	14	14
Minutter/smågris	9	10	10	10
Minutter/slagtesvin	23,4	25,5	25,5	25,5

Arbejdslønnen er baseret på lønftaleforhold inden for landbruget til en landbrugsuddannet medarbejder, der kan arbejde selvstændigt.

Diverse styk- og kapacitetsomkostninger

Følgende omkostninger og priser er indlagt.

Foderpriser

Foderpriser gælder indtil videre til december 2016. Der anvendes priser på færdigblandinger solgt på kontrakt. Prisniveauet er kontraktprisen baseret på levering af 12 tons pr. gang.

Tabel 5. Foderpriser økologi. Pris i kr. pr. 100 FEso eller FEsv

Blanding	Fra februar 2013	Fra uge 39, 2013	Fra uge 51, 2013	Fra uge 42, 2014	Fra uge 42, 2015	Fra uge 41 2016
Økologisk sofoder	315	305	290	270	284	295
Økologisk smågrisefoder	387	387	360	335	360	370
Økologisk slagtesvinefoder	325	315	300	285	299	310

Ikke-økologisk foder må maksimalt udgøre 5 % frem til 31. januar 2017.

Besætningsværdi

Besætningsværdien beregnes ud fra indkøbsprisen samt avls- og produktionsværdier for de forskellige dyrekategorier og sundhedsniveauer. I forhold til antal årssøer må der indkøbes 20 % ikke-

økologiske sopolte til fornyelse af besætningen årligt. Den årlige soudskiftning er p.t. cirka 44 %, så mindst 55 % af poltene løbet, skal være eget tillæg. Værdien af eget tillæg er beregnet som værdien af et økologisk slagtevin + 500 kr./polt til avlsstyring.

Besætningsværdi er for søer væsentligt forøget i årets grundlag. Dette skyldes det store økotillæg på søer, som i 3. kvartal, 2016 var på 13,9 kr./kg oveni almindelig sonotering. Friland har oplyst, at cirka 95 % af de økologiske søer også afregnes som økologiske og derved få det høje markedstillæg for økologiske søer.

Diverse priser

I tabel 6 står fælles stykomkostninger, som kun gælder for én dyregruppe.

Tabel 6. Pris pr. styk

Diverse stykomkostninger	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Pris pr. time, kr.	165	168	170	170	166	169
Jordleje sohold, kr. pr. ha (10,43 søer pr. ha)	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4000
Pris pr. kWh (diesel etc. omregnet til kWh), kr.	1	1	1	1	1	1
Halmpris, kr.	0,50	0,55	0,50	0,50	0,50	0,50
Vandpris pr. m ³ , kr.	5	5	5	5	5	5
Udkørsel af gylle, pr. m ³ , kr.	20	20	20	20	20	20
Transport ved 30 kg (mindre læs), kr.	17	17	17	17	17	17
Transport pr. sopolt, kr.	120	120	120	120	120	120
Genafgift søer, kr.	39	39	39	39	39	0
KS-udgifter fra 2016 inkl. genafgift, kr.	150	150	150	155	155	195

I tabel 7 fremgår forbrug pr. enhed eller omkostning pr. enhed til energi, halm, medicin og vacciner, DAKA/destruktion samt diverse uspecificerede omkostninger. Vacciner i sobesætninger er delt op i vacciner til henholdsvis søer og pattegrise. Specielt vaccinefordelingen for vækststyr er vejledende, men er taget med for at vise, hvor meget der er indregnet og i hvilken driftsgren. Der er store individuelle forskelle på vaccineforbrug og på, hvem der afholder udgiften, og det bør der korrigeres for i en eventuel smågriseaftale.

Tabel 7. Forbrug eller omkostning pr. årssø, eller pr. produceret enhed

	Søer & pattegrise	Smågrise	Slagtesvin
Energiforbrug i kWh pr. enhed	153	2	11
Halmforbrug i kg pr. enhed	220	7,5	40
Vandforbrug i m ³	4,6	0,09	0,7
Produktionsafgift	8,0	0	4,1
DAKA/destruktion pr. død enhed	220	15	55
Diverse udgifter i kr. pr. enhed	150+520	1+2*	2
Gødningsværdien i øre pr. FEsv	5	5	5
Medicin i kr. pr. enhed	100	1	2
Rådgivning/dyrlæge i kr. pr. enhed	100	2	3
Vaccinationer søer	200	0	0
Vaccination pr. vækststyr enhed	6	0	8
Dyrlæge, vacciner og medicin pr. enhed	533,2	3	13
Markleje pr. enhed	384	0	0

* De 520 kr./årssø er for at korrigere for øget vedligehold ved maskinpark i forhold til bygning og inventarinvesteringer

** Grovfoder indregnes som en diverse omkostning for smågrise

Etableringsomkostninger for sobesætninger og vedligehold

Der er i forhold til tidligere år sket den ændring, at der er brug for én traktor ekstra til søer på friland. Det er også vedtaget på årets udvalgmøde, at vedligeholdelsesomkostningerne til en maskinpark har været sat for lavt. Som et nyt vejledede skøn er vedligeholdelsesomkostninger til maskinpark og hegn sat op fra 3 % af investeringssummen til 10 %. Estimatet er efter mødet blevet eksternt evalueret, og fundet passende [2].

Med valgt besætningstørrelse er der en investering på kr. 12.376 pr. årssø. Vedligehold pr. årssø er 7,2 % af den totale investeringssum, det vil sige cirka 891 kr./årssø. I forhold til standard til vedligehold økologi som er 0,6 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar indlægges der en ekstra kapacitetsomkostning pr. årssø, som i grundlaget bliver på 520 kr./årssø.

Tabel 8. Etableringsomkostninger for sobesætninger (300 årssø eksempel) under forudsætning af markdrift ved siden af

	Enheder	Pris pr. enhed, kr.	Beløb, kr.	Pr. årssø, kr.	Vedligehold i % af investering
Farehytter	91	9.200	837.200	2.791	3,0
Løbeafdeling	19	6.150	116.850	390	3,0
Drægtighedshyttepladser	190	2.460	467.400	1.558	3,0
Flyttekasse	1	41.000	41.000	137	3,0
Hegn	1	760.000	760.000	2.533	10,0
Vogne	1	160.000	160.000	533	10,0
4-hjuls motorcykel	1	53.000	53.000	177	10,0
Traktor m. frontlæsser	2	263.000	526.000	1.753	10,0
Strømaskine	1	123.000	123.000	410	10,0
Flyttevogn	1	102.300	102.300	341	10,0
Foder + vand	1	526.000	526.000	1.753	10,0
I alt pr. enhed			3.712.750	12.376	7,2

Bygninger

Prisen på et produktionsanlæg til smågrise og slagtesvin er baseret på et staldsystem med tre-klimastier. Fællesfaciliteter som kontor og fodercentral indgår ikke i byggeprisen. Vedligehold er 0,6 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar. **Vedrørende krav til økologiske stalde** henvises til Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion, april 2015, på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside [2]. Rente er fastsat ud fra sidst kendte prisprognose [3] og er vægtet som 50 % fastforrentet og 50 % variabel forrentet lån. Kassekreditrenten er fastsat af udvalget og er cirka 2 procentpoint under den gennemsnitlige kassekreditsats for landbruget.

Tabel 9. Byggepriser, inventar og rentesatser

Byggepriser	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Hytter, hegn, maskiner, vogne m.m. pr. sø indtil fravæning, kr.	8.250	9.700	9.900	11.500	12.376
Smågrise, pr. stiplads indtil 30 kg*), kr.	3.250	3.300	3.370	3.440	3.440
Slagtesvinestalde, pr. stiplads fra 30 kg*), kr.	5.000	5.100	5.200	5.300	5.300
Realkreditrente, %	3,00	3,30	3,60	3,60	3,59
Øvrig gæld, rente, %	7,0	7,3	7,3	7,3	5,5

Investeringer i sobesætninger afskrives gennemsnitligt over 9 år.

For smågrise og slagtesvin udgør bygninger 65 % af stipladsprisen, og gulv- og inventardelen udgør 35 %. Bygningsdelen afskrives over 25 år, mens inventardelen afskrives over 12 år.

Der er indregnet 12 måneders opbevaringskapacitet til gødning fordelt på 50 % ajle og 50 % fast gødning med et udgangspunkt på 20 m³ pr. DE pr. år.

Tillæg og fradrag til den beregnede notering for økologiske smågrise

Princippet i beregningerne er, at resultatet deles i forhold til investeringens størrelse i henholdsvis so- og slagtesvinebesætningen. Resultatet er det over- eller underskud, der er tilbage, når alle omkostninger er afholdt. Prisen for en smågris bliver herved samtlige udgifter pr. gris ÷ indtægter pr. gris ± andel af resultat pr. gris fra fødsel til slagting. Sundhedstillæggene for SPF+myc og SPF er faste tillæg.

Tablet 10. Produktionsomkostninger ved nulpunktnotering (x kr. pr. kg slagtekrop), ved økologisk produktion i et nyt anlæg (uge 41, 2016)

Produktion	2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	Til 30 kg	30 kg-slagting	Til 30 kg	30 kg-slagting	Til 30 kg	30 kg-slagting
0-punkts afregningspris						
Værdi af slagtesvin, kr.		1.893		1.969		1.977
Gødningsværdi, kr.	7	12	7	12	7	13
Smågriseomkostninger, kr.	757	799	807	845	804	855
Stykomkostninger, kr.	466	774	489	833	461	853
Nulpunkt DB pr. gris, kr.	298	333	325	304	350	282
Kapacitetsomkostning, kr.	193	143	209	139	233	140
Finansieringsomkostning, kr.	105	190	116	165	117	142
Resultat pr. gris, kr.	0	0	0	0	0	0
Andel finansieringsomkostning, %	35,6	64,4	41,22	58,78	45,12	54,88
Nulpunktafregningspris, kr./kg		22,51		23,41		23,15
Slagtevægt, kg		83,5		84,1		85,4

Kg-regulering

Beregning af kg-regulering for smågrise foretages for intervallet: 12-40 kg. Prisen for en smågris på 18 kg beregnes ved at tage 30 kg's prisen og trække kg-regulering fra for intervallerne 12-25 kg samt 25-30 kg. Reguleringen fremgår af SEGES Videncenter for Svineproduktions hjemmeside.

Referencer

[1]	Christiansen M. G. (2015): Grundlag for Den beregnede Notering for økologiske smågrise. Oktober 2015. Notat nr. 1534. SEGES Videncenter for Svineproduktion.
[2]	Højholdt. M. (2016): Landskonsulent, Produktionsøkonomi, Cand. Agro. MBA SEGES Planter & Miljø, Personlig kommunikation.
[3]	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, NaturErhvervstyrelsen (2016): Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion. Januar 2016.
[4]	Pedersen M. P. (2016): Prognose for svineproducenternes økonomiske resultater 2015-2017. Notat nr. 1608. SEGES Videncenter for Svineproduktion.

Aktivitetsnr.: 7150 300230

//KMY//

Appendiks

Udvalget for Den beregnede Notering for økologiske smågrise:

•	Smågrisesælger Flemming Madsen, Løgagervej 12, 7550 Sørvad, tlf.: 9743 5359 / 2144 7899, fonager@mail.dk
•	Smågrisekøber Arne Juel Jensen, Merløsevej 14, 4296 Nystrup, tlf.: 5780 5242 / 5127 8862, juel-langager@live.dk
•	Smågrisesælger Bertel Hestbjerg, Nr. Feldingvej 100, Idom, 7500 Holstebro, tlf.: 2182 3587, hestbjerg@bertels.dk
•	Smågrisekøber Jakob Børsting, Rosvangvej 63, 7700 Thisted, tlf.: 5174 1927, Havreland@godmail.dk
•	Assistant Manager, Ejerservice Jens Peter Nannerup, Friland A/S, Marsvej 43, 8960 Randers SØ, tlf.: 8919 2762 / 4015 9831, jpna@friland.dk
•	Landskonsulent Tove Serup, SEGES Økologi, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, tlf.: 8740 5000, tos@seges.dk
•	Seniorkonsulent, Økonomi Michael Groes Christiansen, SEGES Videncenter for Svineproduktion, Axelborg, Axeltorv 3, 1609 København V, tlf.: 3339 4333, mgc@seges.dk

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 45 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@seges.dk

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.